

Sygn. akt: I C 22/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Ewa Oknińska,
Protokolant:	p.o. sekretarz sądowy Paula Łożyńska,

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniej **Z. P. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego K. P. (1)**

przeciwko Stowarzyszeniu (...) w O.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego Stowarzyszenia (...) w O. na rzecz powódki Z. P. kwotę 74.516,51 (siedemdziesiąt cztery tysiące pięćset szesnaście 51/100) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 marca 2019 r. do dnia zapłaty,

II ustala odpowiedzialność pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w wyniku zdarzenia z dnia 08 stycznia 2016 r.,

III oddala powództwo w pozostałym zakresie,

IV zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9.990,04 zł (dziewięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt 04/100) zł tytułem kosztów procesu,

V nie obciąża powódki kosztami sądowymi,

VI nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Olsztynie kwotę 79,07 zł tytułem kosztów sądowych.

sędzia Ewa Oknińska

Sygn. akt: I C 22/19

UZASADNIENIE

Powódka małoletnia **Z. P.** reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową K. P. (1) wniosła o zasądzenie od **pozwanym Stowarzyszenia (...) w (...)** S.A. w S. na jej rzecz kwoty 77.576 zł, w tym kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 17.576 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od wskazanych kwot od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że zapłata w/w kwot przez któregokolwiek z pozwanych

zwalnia pozwanych z zobowiązania wobec powódki. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 8 stycznia 2016 r., będąc uczennicą klasy I C Gimnazjum nr (...) w O. podczas zajęć wychowania fizycznego została uderzona piłką lekarską w prawy bark. Wskutek uderzenia doznała urazu w postaci zwichnięcia, skręcenia i naderwania stawów i więzadeł obręczy barkowej – skręcenia i naderwania stawu ramiennego, nawykowego tylnego zwichnięcia stawu barkowego prawego, uszkodzenia obrąbka stawu barkowego w części tylna dolnej. Do uderzenia doszło w trakcie jej oczekiwania na swoją kolej gry w piłkę, gdyż w tym samym czasie na sali gimnastycznej odbywały się zajęcia dla kilku klas jednocześnie. Małoletnia powódka siedziała wtedy na podłodze przy boisku, obecni na sali nauczyciele prowadzili rozmowę. Powódka została przewieziona do Wojewódzkiego (...) w O., gdzie ustawiono bark, wykonano zdjęcie (...) i zalecono stosowanie temblaka oraz lasery. Pomimo zastosowania się do zaleceń, powódka zmagala się z ciągłym wypadaniem barku. W dniu 15 listopada 2017 r. została poddana operacji artroskopowej rekonstrukcji obrąbka stawu barkowego prawego, plikacji torebki stawowej przy użyciu trzech implantów Y.. Po operacji w okresie 3 miesięcy, małoletnia miała unieruchomioną kończynę ortezą oraz odbyła 6 konsultacji ortopedycznych wraz z badaniami oraz rehabilitacją.

Na kwotę 17.576 zł tytułem odszkodowania składają się koszty związane z leczeniem, w tym: koszt ortozy na ramię w wysokości 300,00 zł, konsultacji ortopedycznych i rehabilitacji w Ł. w łącznej wysokości 1.120,00 zł oraz koszt dojazdów na nie samochodem osobowym przy zastosowaniu stawki z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25.03.2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy – w łącznej wysokości 4.588, 54 zł, terapii manualnej w wysokości 600,00 zł, turnusu rehabilitacyjno – ortopedycznego w wysokości 9.917,00 zł, koszt wizyt u lekarza ortopedy dr B. w O. w wysokości 1.050 zł.

W odpowiedzi na pozew, **pozwany Towarzystwo (...)** w O. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

Argumentując swoje stanowisko, pozwany przyznał, że w dniu 8 stycznia 2016 r. doszło do przedmiotowego zdarzenia, jednocześnie zakwestionował roszczenie powódki jako niezasadne i rażąco wygórowane. W zakresie roszczenia o odszkodowanie wskazał, że możliwym było korzystanie z finansowania rehabilitacji przez N. (...).

Pozwany zakwestionował twierdzenia o nieodpowiedzialnym zachowaniu nauczyciela wychowania fizycznego w czasie lekcji. Wskazał także, że powódka zaniechała zgłoszenia zdarzenia jako wypadku, w związku z czym nagrania ze stałego monitoringu sali gimnastycznej nie zostały zachowane (k. 66-69).

Pozwany (...) S.A. w S. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że dopiero z dniem doręczenia pozwu uzyskał informację o zaistniałej szkodzie. Powódka nie dokonała zgłoszenia szkody przed wytoczeniem powództwa, w związku z czym pozwany nie miał możliwości przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Z ostrożności procesowej, pozwany podniósł zarzut braku legitymacji biernej do występowania w procesie, bowiem zgłoszone roszczenie wykracza poza ramy zawartej z pozwanym Stowarzyszeniem umowy. Umową objęto działalność gospodarczą związaną z działalnością pozostałych organizacji członkowskich nie obejmujących działalności edukacyjnej, zaś pozwem objęto okoliczności dotyczące działalności strictly edukacyjnej. W ocenie (...) Towarzystwa (...), zdarzenie miało charakter losowy nie wynikające z działań czy zaniedbań nauczyciela. Pozwana nie udowodniła także, aby bezprawne zachowanie obciążało ubezpieczonego, a powstała po jej stronie szkoda pozostawała w związku z zawinionym działaniem lub zaniechaniem ubezpieczonego podmiotu.

W dniu 15 maja 2019 r. powódka cofnęła pozew przeciwko pozwanemu (...) S. A., wobec czego Sąd Okręgowy w Olsztynie prawomocnym postanowieniem z dnia 15 maja 2019 r. umorzył postępowanie w stosunku do w.w. pozwanego.

(dowód: postanowienie - k. 281, protokół – k. 282)

W dniu 22 stycznia 2019 r. pełnomocnik małoletniej powódki rozszerzył powództwo w ten sposób, że oprócz żądania zgłoszonego w pozwie wniósł o ustalenie odpowiedzialności pozwanego Stowarzyszenia (...) w O. na przyszłość za szkody jakich doznała powódka w wyniku zdarzenia z dnia 8 stycznia 2016 r.

(dowód: pismo procesowe powódki – k. 446-447)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia powódka Z. P. będąc uczennicą klasy I C Gimnazjum Nr (...) w O. w dniu 8 stycznia 2016 r. około godziny 13:00 uczestniczyła w zajęciach wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej nr (...) z Oddziałami Dwujęzycznymi Sportowymi w O.. Sala sportowa była podzielona kotarami na trzy części, gdzie każda z klas posiadała swój własny wydzielony sektor. Tego dnia zajęcia odbywały w sposób łączony tj. dziewczęta wraz chłopcami mieli razem zajęcia. Nauczyciele U. F. i D. K. podzieli klasę na 4 grupy, dwie grupy grały piłką ręczną w „zbijaka” na sali sportowej, podczas gdy pozostałe 2 grupy oczekiwały na swoją kolej. Część dzieci siedziała na ławeczkach. Ponadto część dzieci siedziała na podłodze z uwagi na ograniczoną ilość miejsc siedzących, wśród tych dzieci znajdowała się małoletnia powódka. Powódka siedziała tyłem do boiska, wówczas U. F. zwróciła jej uwagę, żeby się odwróciła, aby obserwować co się dzieje na boisku. Powódka usiadła bokiem do boiska. Uczeń, który grał na boisku chciał „zbić” piłką osobę z drugiego końca sali, wówczas piłka uderzyła powódkę od tyłu w prawy bark. Po uderzeniu powódka poczuła ból. Została zaprowadzona do szkolnej pielęgniarki, gdzie została opatrzona oraz otrzymała zimne okłady.

Pielęgniarka szkolna powiadomiła o zdarzeniu matkę powódki, która zabrała Z. P. do Wojewódzkiego (...) w O..

(dowód: informacja od pielęgniarki szkolnej – k. 20,k. 154, protokół powypadkowy nr (...) – k. 17-18, zapis wyjaśnień ucznia poszkodowanego w wypadku – k. 19, zeznania świadka Z. S. protokół – k. 342-343, zeznania świadka D. K. protokół – k. 343-344, zeznania świadka K. P. (2) protokół – k. 344, zeznania świadka U. F. protokół – k. 283-284, zeznania świadka D. S. protokół – k. 285, zeznania świadka N. S. protokół – k. 285, zeznania powódki protokół – k.369-370, zeznania świadka J. R. protokół – k. 371-372)

Powódkę przyjęto w poradni chirurgicznej Wojewódzkiego (...) w O. w trybie nagłym, gdzie rozpoznano powierzchowny uraz barku i ramienia. Zalecono temblak, lasery oraz kontrolę za dwa tygodnie.

Od tego czasu u powódki występowało wypadanie barku, które nasiliło się od lipca 2016 r. W dniu 22 marca 2016 r. powódka zgłosiła się do pielęgniarki szkolnej J. S. z bólem barku prawego. W okresie 2016 – 2017 powódka zgłaszała pielęgniarce szkolnej 10 razy ból barku. W dniu 12 września 2016 r. powódkę ponownie konsultowano w poradni chirurgicznej wobec nawykowego zwichnięcia prawego stawu ramiennego i repozycji. Powódka w okresie od 10 października 2016 r. do 14 października 2016 r. była hospitalizowana, rozpoznano u niej nawrotowe zwichnięcie barku prawego. Przeprowadzone badanie (...)prawego barku wykazało możliwe uszkodzenie tylnego obrąbka stawowego. Powódka leczyla się w poradni urazowo ortopedycznej w Wojewódzkim (...) w O..

(dowód: historia zdrowia i choroby – k. 144-145, historia choroby – k. 181-183, skierowanie do szpitala – k. 184, karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 185, wynik badania (...) – k. 186, karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 15, historia zdrowia i choroby – k. 24-28, karta zdrowia ucznia – k. 146, zeznania Z. S. – k. 342 v. -343, zeznania świadka N. S. protokół – k. 285, zeznania świadka D. S. protokół – k. 285, zeznania powódki protokół – k. 369-370, zeznania świadka K. P. (1) protokół – k. 370-371, zeznania świadka P. P. protokół – k. 371-372, zeznania świadka N. Ż. protokół – k. 286-287)

W okresie od dnia 20 października 2016 r. do 20 grudnia 2018 r. małoletnia powódka odbyła 6 wizyt w Centrum (...), (...) Sp. z o.o. w O.. Ponadto powódka pozostawała pod kontrolą Centrum Medycznego (...) w Ł..

(dowód: zaświadczenie – k. 39, historia zdrowia i choroby – k. 262-264)

Wobec braku skutków zastosowanego leczenia i rehabilitacji oraz nawrotowego wypadania barku, powódkę zakwalifikowano do leczenia operacyjnego.

W dniu 8 maja 2017 r. Z. P. została przyjęta do (...) Szpitala (...) Medycznej – (...) Szpital (...) w Ł. w celu przeprowadzenia operacji barku. Jednakże z przyczyn kardiologicznych została zdyskwalifikowana oraz skierowana do konsultacji kardiologicznej.

W okresie od dnia 15 listopada 2017 r. do 16 listopada 2017 r. powódka przebywała w

(...) Szpitalu (...) Medycznej – (...) Szpital (...) w Ł.. W dniu 15 listopada 2017 r. została poddana operacji: artroskopowej rekonstrukcji obróbka stawu barkowego prawego, plikacji torebki stawowej przy użyciu 3 implantów Y.. Zalecono m. in. dalsze leczenie w (...) (kontrola 21 listopada 2016 r.) i unieruchomienie kończyny operowanej w stabilizatorze stawu barkowego z regulacją kąta odwiedzenia do czasu kontroli w poradni ortopedycznej.

(dowód: karta informacyjna – k. 14, historia choroby – k. 22-23, historia choroby – k. 201-227, karta informacyjna – k. 228-230, zeznania świadka N. Ż. protokół – k. 286, historia choroby – k. 191 - 200)

Po zabiegu, powódka miała unieruchomiony bark ortezą przez okres około trzech miesięcy. Wtedy wymagała pomocy osób trzecich w wykonywaniu codziennych czynności. Potrzebowała pomocy w takich czynnościach jak przebieranie czy mycie. W szkole otrzymywała pomoc od rówieśników, którzy nosili jej torbę i ubierali do wyjścia, potrzebowała ich pomocy także w zakresie wyjścia do toalety. Procesowi rekonwalescencji towarzyszył nieustępujący ból. Powódka także odbyła turnus rehabilitacyjno – ortopedyczny.

Decyzjami nr (...) Dyrektor Gimnazjum nr (...)w O. zwolnił małoletnią powódkę z zajęć wychowania fizycznego w okresie od dnia 7 listopada 2016 r. do 23 czerwca 2017 r. oraz w okresie od dnia 2 października 2017 r. do dnia 22 czerwca 2018 r. W roku szkolnym 2015/2016 frekwencja powódki na zajęciach z wychowania fizycznego kształtowała się w następujący sposób: 9 godzin nieobecnych, 1 godzina zwolniona, zaś w roku szkolnym 2016/2017 była całkowicie zwolniona.

(dowód: zeznania świadka N. S. protokół – k. 285, zeznania świadka D. S. protokół – k. 285, zeznania powódki protokół – k. 369-370, zeznania świadka K. P. (1) protokół – k. 370-371, zeznania świadka P. P. protokół – k. 371-372, zeznania świadka N. Ż. protokół – k. 286-287, decyzja nr (...) – k. 158, opinia lekarska z dn. 26.10.16 – k. 161, opinia lekarska z dn. 7.11.2016 r. – k. 162, decyzja nr (...) – k. 163, opinia lekarska z dn. 28.09.2017 r. – k. 166, frekwencja uczennicy na zajęciach wychowania fizycznego w klasie I – k. 297, wyniki klasyfikacji rocznej – k. 299-301)

Powódka była kilkakrotnie przyjmowana do Wojewódzkiego (...) w O. z rozpoznaniem komorowego zaburzenia rytmu serca oraz mikroprzetoki wieńcowej. Przyjęcia miały miejsce odpowiednio w dniu 29 września 2017 r., 5 maja 2017 r., 14 czerwca 2017 r., 19 stycznia 2018 r., 10 września 2018 r., 29 marca 2019 r.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 328-331, karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 334-335, zeznania świadka Z. S. protokół – k. 342-343)

Przed zdarzeniem z dnia 8 stycznia 2016 r. małoletnia Z. P. nie przechodziła żadnych urazów. Czynnie uprawiała sport, jeździła na snowboardzie, pływała przygotowując się do uzyskania karty pływackiej. Nadto, tańczyła poczynając od baletu w wieku 5 lat. Od 2015 do 2016 r. uczestniczyła w zajęciach studia tańca (...). Należała do zaawansowanej grupy turniejowej (...) reprezentującej studio tańca na turniejach ogólnopolskich i regionalnych. Brała także udział w wielu

pokazach tanecznych na terenie całego województwa. Taniec uprawiała jeszcze po wypadku do września 2016 r. kiedy rozpoczęły się nawracające wypadania barku.

(dowód: karta zdrowia ucznia – k. 146, wkładka do karty zdrowia ucznia – k. 147-149, karta profilaktyczna badania lekarskiego dziecka 7 –letniego – k. 150-153, pismo (...) – k. 46, zeznania świadka D. Ż. protokół – k. 285-286, zeznania świadka K. P. (1) protokół – k. 370-371, zeznania świadka D. S. protokół – k. 285)

Biegły sądowy z zakresu chirurgii ogólnej, (...) rozpoznał u powódki nawykowe zwichnięcie barku prawego, uszkodzenie obrąbka stawu barkowego prawego i ustalił, że uszczerbek na zdrowiu wynosi 15%. Obecnie powódka ma ograniczony zakres ruchomości w stawie barkowym prawym bez zaników mięśniowych.

(dowód: opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, (...) – k. 412-416, opinia uzupełniająca – k. 430)

W związku z przebyтым urazem oraz leczeniem i rehabilitacją, małaletnia powódka poniosła następujące koszty:

- wizyty w Centrum (...) u dr B. – 1.050 zł,
- 6 wizyt terapii manualnej w centrum terapii manualnej i rehabilitacji – 600,00 zł,
- turnusu rehabilitacyjno – ortopedycznego – 9.917,00 zł,
- zakup ortezy na ramię i bark – 300,00 zł,
- konsultacje medyczne w tym ortopedyczne, rehabilitacja i pomiar siły mięśni w Centrum Medycznym (...) w Ł. – 1.120,00 zł,
- koszty dojazdu na konsultacje medyczne w Ł..

(dowód: faktura vat (...) – k. 29, faktura – k. 39, faktura nr (...) – k. 30, faktura vat nr (...) – k. 31, faktura vat (...) – k. 32, faktura nr (...) – k. 33, faktura nr (...) – k. 34, faktura nr (...) – k. 35, faktura nr (...) – k. 36, faktura nr (...) – k. 37, faktura nr (...) – k. 38)

Stowarzyszenie (...) w O. w okresie od 15 listopada 2001 r. do 31 października 2016 r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, zakwalifikowanej jako działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej sklasyfikowana na podstawie P. posiadało ubezpieczenie w pozwanym (...) S.A. potwierdzone polisą nr (...). Swoim zakresem obejmowało odpowiedzialność cywilną, ubezpieczenie od ognia i innych zdarzeń losowych, mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, sprzęt elektroniczny. W ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wchodziły szkody na osobie wyrządzone pracownikom, szkody w rzeczach stanowiących przedmiot obróbki, naprawy lub innych czynności w ramach usług wykonywanych przez osoby objęte ubezpieczeniem, szkody wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych, zakażeń oraz spowodowane przez wirus H.. Odrębnym ubezpieczeniem objęto uczniów i pracowników od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz odpowiedzialność cywilną nauczycieli, instruktorów i wychowawców.

(dowód: polisa (...) – k. 47-48, polisa nr (...) – k. 49)

(...) S.A. wypłaciło powódce odszkodowanie w kwocie 700 zł z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

(dowód: decyzja w sprawie szkody – k. 365, potwierdzenie przelewu – k. 366)

W dniu 25 czerwca 2018 r. pełnomocnik powódki Z. P. wystosował do pozwanego Stowarzyszenia przedsądowe wezwanie do zapłaty, domagając się zapłaty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z wypadkiem z dnia 8 stycznia 2016 r. Pozwane Stowarzyszenie w odpowiedzi na wezwanie wskazało, że nie uznaje jego zasadności.

Następnie rodzice powódki oświadczyli pozwanemu, że pismo zostało wysłane omyłkowo.

(dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty – k. 302-303, odpowiedź na przedsądowe wezwanie do zapłaty – k. 318, zeznania przedstawiciela ustawowego powódki – k. 371 v.)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonego stanu faktycznego, powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zasadniczej części.

W niniejszej sprawie małoletnia powódka reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową w osobie matki K. P. (1) dochodziła od pozwanego Stowarzyszenia (...) w O. tytułem zadośćuczynienia kwoty 60.000 zł oraz kwoty 17.756,00 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od wskazanych kwot od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto, rozszerzyła powództwo o żądanie ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za szkody mogące powstać w przyszłości na skutek zdarzenia z dnia 8 stycznia 2016 r. Strona pozwana kwestionowała wywiedzione powództwo jako niezasadne i rażąco wygórowane.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów przedłożonych przez stronę powodową i pozwaną, a w szczególności karty informacyjne leczenia szpitalnego, oraz opinię biegłego z zakresu chirurgii ogólnej, (...), która w ocenie Sądu jest jasna, rzetelna i nie zawiera sprzeczności ani luk. Biegły w sposób przekonywujący uzasadnił wnioski zawarte w opinii oraz ustosunkował się do zarzutów przedstawionych przez stronę w pisemnej opinii uzupełniającej. Nadto Sąd uwzględnił zeznania świadków: N. S., D. S., D. Ż., N. Ż., Z. S., K. P. (2), D. K., U. F., zeznania przedstawicieli ustawowych małoletniej powódki K. P. (1) i P. P. oraz stron w takim zakresie w jakim znalazły potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym.

Analizując zasadność roszczenia należy wskazać na treść art. 416 k.c. zgodnie z którym, osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu. Powstanie odszkodowawczej odpowiedzialności deliktowej unormowanej w przytoczonym przepisie jest uzależnione od ziszczenia się łącznie kilku przesłanek. W pierwszej kolejności zaistnieć winna szkoda oraz zdarzenie objęte czynem niedozwolonym za który ustawa czyni odpowiedzialnym określony podmiot. Zatem, pomiędzy szkodą a zdarzeniem istnieć musi związek przyczynowy, w takim znaczeniu, że szkoda jest jego zwykłym następstwem. Odpowiedzialność osoby prawnej na podstawie art. 416 k.c. oparta została o zasadę winy organu. Przy ustalaniu granicy tejże odpowiedzialności uwzględnia się nie tylko szkodę bezpośrednią lecz także szkodę pośrednią, jeżeli pozostaje w normalnym związku przyczynowym z bezprawnym zachowaniem sprawcy.

W ugruntowanym orzecznictwie wypracowanym na tle odpowiedzialności osoby prawnej wskazuje się, że działania osób fizycznych stanowiących organ osoby prawnej, jeżeli mieszczą się w granicach kompetencji tego organu, są postrzegane od początku jako działanie samej osoby prawnej, a zatem w sferze odpowiedzialności odszkodowawczej deliktowej powstanie odpowiedzialności wyniku działania (zaniechania) członków organów (działających w tym charakterze) powinno być traktowane jako czyn własny osoby prawnej. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2018 r., sygn. akt: III CSK 387/16 wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2018 r., sygn. akt: I ACa 1077/17)

Pozwane Stowarzyszenie (...) w O. prowadziło Gimnazjum nr (...) do którego uczęszczała małoletnia powódka. Do zadań organu prowadzącego szkołę należy w szczególności zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Nauczyciele zaś i administracja szkoły zobowiązani są do nadzoru nad uczniem podczas lekcji, przerw między lekcjami i zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę, na czas których dziecko zostaje im powierzone.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215), szkołą kieruje dyrektor, który jest jej przedstawicielem na zewnątrz, przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły, przewodniczącym rady pedagogicznej. Dyrektor sprawuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w

szkole. W szczególności jest odpowiedzialny za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Zajęcia z wychowania fizycznego odbywały się na sali gimnastycznej, na której była możliwość przeprowadzenia zajęć dla więcej niż jednej klasy równolegle. Było to umożliwione m. in. przez zastosowane kotary dzielące salę na trzy niezależne sektory, z których każdy pozostawał do dyspozycji jednej z grup. Co do zasady oddzielnie były prowadzone zajęcia dla chłopców, oddzielnie dla dziewcząt. W dniu 8 stycznia 2016 r. zajęcia odbywały się w sposób łączony tj. chłopcy mieli łącznie zajęcia z dziewczętami z uwagi na brak wolnego sektora na sali. Dzieci zostały podzielone na mniejsze grupy i na zmianę grały w „zbiżaka”. Grupa oczekujących dzieci winna mieć zapewnione bezpieczne miejsce, w którym powinna oczekiwać na swoją kolej gry. Skoro zatem, przeprowadzano zajęcia dla większej liczby osób, dla dzieci powinno być zapewnione miejsce w którym bezpiecznie mogą oczekiwać na swoją kolej bądź do wykonywania ćwiczeń, lub uczestnictwa w grach zespołowych.

Jak wynika z zeznań świadków i samej małoletniej powódki, część dzieci siedziała na podłodze. Nie była to wyłącznie małoletnia powódka, co z kolei oznacza niewystarczającą ilość miejsc dla wszystkich uczestniczących w zajęciach. Zatem, szkoła nie wywiązała się z ciężącego na niej obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że co prawda § 31 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 Nr 6, poz. 69), zobowiązuje prowadzącego zajęcia do zapoznania osób w nich biorących udział z zasadami bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestniczenia w grach i zespołach – to jednak nie sposób przestrzegać wskazanych zasad bezpieczeństwa w miejscu do tego nie przystosowanym. W takim przypadku, szkoła powinna ograniczyć ilość dzieci uczestniczących w trakcie jednej godziny lekcyjnej wychowania fizycznego poprzez ich podział na dwie oddzielne grupy zajęciowe i nie przeprowadzać zajęć łączonych lub zapewnić swobodne miejsce oczekiwania każdemu na swoją kolej.

Pozwany twierdził, że była wystarczająca ilość miejsc do siedzenia, tymczasem z zeznań świadków: uczniów a nawet nauczyciela D. K. wynika, że nie było już miejsca do siedzenia na ławce z uwagi na ilość uczniów.

W świetle zasad doświadczenia życiowego niewątpliwie jest, że dzieci siedzące na ławkach na wprost boiska, miały możliwość reakcji na zagrożenie. Powódka siedząc bokiem, poniżej poziomu osób siedzących na ławkach, nie miała takiej możliwości w przypadku piłki lecącej do niej z tyłu lub boku. W tym zakresie Sąd nie dał wiary twierdzeniom świadka D. K., jakoby powódka w chwili zdarzenia siedziała tyłem do boiska, pozostają one bowiem w sprzeczności z zeznaniami uczniów, którzy byli obecni na zajęciach. Nawet gdyby przyjąć, że powódka siedziała tyłem do boiska bezpośrednio przed zdarzeniem jak podał to D. K., to w takiej sytuacji zajęcia winny zostać przerwane.

W ocenie Sądu, małoletnia powódka należycie wykazała w niniejszym postępowaniu przesłanki zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem a doznaną szkodą polegającą na doznaniu uszczerbku na zdrowiu. Jak wynika z zeznań pielęgniarki szkolnej, powódka zgłosiła zdarzenie, ponadto wielokrotnie zgłaszała ból prawego barku. Zachowanie zaś pozwanego zobowiązanego do zapewnienia wychowankom bezpieczeństwa pozostaje sprzeczne z ciężącymi obowiązkami dbania o bezpieczeństwo podległych uczniów, w związku z czym winno być uznane jako bezprawne i pozostające w związku z działaniem organu osoby prawnej.

Odnosząc się do zasadności i wysokości roszczenia o wypłatę zadośćuczynienia wskazać trzeba, że zgodnie z art. 445 k.c. sąd może przyznać osobie poszkodowanej w wypadku przewidzianym w art. 444 k.c. tj. osobie, która doznała uszkodzenia ciała lub której zdrowie uległo rozstrojowi, zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

W orzecznictwie wskazuje się, że celem zadośćuczynienia pieniężnego jest przede wszystkim złagodzenie cierpień i towarzyszących im ujemnych uczuć związanych z uszkodzeniem ciała i rozstrojem zdrowia. Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar

kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, OSNAP 2000/16/626).

Zgodnie z przyjętym w doktrynie i ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, zadośćuczynienie winno mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny. Jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną. Zadośćuczynienie powinno być środkiem pomocy dla poszkodowanego i pozostawać w odpowiednim stosunku do rozmiaru krzywdy i szkody niemajątkowej. Na krzywdę poszkodowanego składają się zarówno cierpienia fizyczne w postaci bólu i innych dolegliwości jak i cierpienia psychiczne polegające na ujemnych uczuciach przeżywanych bądź w związku z cierpieniami fizycznymi, bądź w związku z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, zwłaszcza trwałymi i nieodwracalnymi (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1985 r., II CR 94/85).

Na skutek zdarzenia małaletnia powódka doznała zwichnięcia i repozycji prawego stawu ramiennego wraz z uszkodzeniem obrąbka stawu barkowego, skutkującego powracającym i nawykowym „wypadaniem barku”. Powyższe wymagało leczenia operacyjnego. Obrażenia te spowodowały trwały uszczerbek na zdrowiu określony przez biegłego w wysokości 15 %.

Oczywistym jest, że na zasadność roszczenia powódki wpływ mają także cierpienia wynikające z dolegliwości bólowych w trakcie leczenia. Po operacji artroskopowej rekonstrukcji obrąbka stawu barkowego prawego oraz plikacji torebki stawowej przy użyciu 3 implantów Y., powódka była unieruchomiona w stabilizatorze stawu barkowego przez znaczny okres trzech miesięcy. Przełożyło się to na codziennie funkcjonowanie Z. P., a zwłaszcza uczęszczanie do szkoły i sprawność fizyczną. Korzystała z pomocy bliskich jak i znajomych w szkole w codziennych czynnościach. Poprzez unieruchomienie barku i doskwierający ból, powódka nie mogła sama się ubrać czy też nosić tornistra z podręcznikami szkolnymi. U powódki nadal utrzymuje się ograniczenie zakresu ruchomości w stawie barkowym prawym, gdzie przed wypadkiem, czynnie uprawiała sport poczynając od jazdy na snowboardzie po taniec.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 416 k.c. w zw. z art. 445 § 1 zasądził od pozwanego Stowarzyszenia (...) w O. kwotę 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Kwota ta jawi się jako odpowiednia do skali krzywdy, której doznała, uwzględnia również młody wiek powódki. Zadośćuczynienie w tej wysokości, zdaniem Sądu, jest także należycie wyważone i pozostaje w odpowiedniej relacji do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa.

Kolejnym żądaniem zgłoszonym przez powódkę było żądanie odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów związanych z leczeniem, rehabilitacją oraz związanym z nią kosztem dojazdu w łącznej wysokości 17.576,00 zł.

Zgodnie z art. 444 § 1 zd. 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Odszkodowanie przewidziane w tym przepisie obejmuje wszelkie wydatki (koszty) pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne (niezbędne) i celowe. Przytaczając wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 grudnia 2018 r., sygn. akt: I ACa 732/17 odszkodowanie to obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Przykładowo można tu wymienić: koszty leczenia (pobytu w szpitalu, konsultacji u wybitnych specjalistów, dodatkowej pomocy pielęgniarstwa, koszty lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych koniecznych aparatów, wydatki związane z przewozem chorego do szpitala i na zabiegi, z przejazdami osób bliskich w celu odwiedzin chorego w szpitalu, z koniecznością specjalnej opieki i pielęgnacji, koszty zabiegów rehabilitacyjnych, przygotowania do innego zawodu (np. opłaty za kursy, szkolenia, koszty podręczników i innych pomocy, dojazdów itp.).

Sąd uznał za zasadne oraz pozostające w związku z doznany urazem wydatki obejmujące: zakup ortozy za kwotę 300 zł, konsultacje ortopedyczne i rehabilitacyjne w Ł. w wysokości 1.120 zł, terapię manualną w kwocie 600 zł, turnus rehabilitacyjny w kwocie 9.917 zł oraz wizyty u lekarza dr B. w O. w kwocie 1.050 zł.

Pozwany podniósł, że powódka w zakresie rehabilitacji i leczenia winna była skorzystać z usług świadczonych przez N.. Z tak zajęтым stanowiskiem nie sposób było się zgodzić.

Odszkodowanie z tytułu rozstroju zdrowia bądź uszkodzenia ciała obejmuje wszelkie uzasadnione i celowe koszty leczenia oraz rehabilitacji poszkodowanego w tym także te, które nie podlegają finansowaniu. W tym kontekście wielokrotnie opowiadał się Sąd Najwyższy przyjmując ugruntowany pogląd, że przy ustalaniu celowych kosztów leczenia lub rehabilitacji poszkodowanego należy przyznać temu poszkodowanemu prawo wyboru sposobów leczenia (prywatnego lub publicznego), nie ma on bowiem obowiązku podejmowania leczenia i czynności rehabilitacyjnych w ramach świadczeń medycznych publicznej służby zdrowia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt: I CSK 384/07). Uwzględniając realia funkcjonowania publicznej służby zdrowia jak i dostępnych terminów wizyt, za racjonalne uznać należy skorzystanie przez powódkę prywatnie z pomocy fachowców.

Nadto, Sąd uwzględnił częściowo roszczenie powódki w zakresie zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych. Powódka wystąpiła o zwrot koszt dojazdów na konsultacje ortopedyczne i rehabilitacje w łącznej wysokości 4.588,54 zł, przy zastosowaniu ryczałtowego przeliczenia według Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. Zgodnie z § 2 pkt. 1 lit. b ww. rozporządzenia stawka za 1 kilometr przebiegu pojazdu nie może być wyższa niż 0,8358 zł dla samochodu osobowego o pojemności silnika powyżej 900 cm³. Wskazywała przy tym, 610 przejechanych kilometrów.

Jakkolwiek strona pozwana nie kwestionowała ilości przejechanych kilometrów, tak wskazać należy, że powódka wносиła o zwrot kosztów za 6 przejazdów do Ł. na łączną ilość kilometrów 3660 (w pozwie wskazała, że wноси o zwrot kosztów konsultacji ortopedycznych i rehabilitacji w Ł. w łącznej wysokości 1.120,00 zł oraz kosztów dojazdów na nie). Faktury na kwotę 1.120 zł (k. 33-38) obejmują 6 wizyt. Zatem, roszczenie w zakresie kosztów dojazdu należało uwzględnić jedynie w tym zakresie. Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 zd. 1 k.c. obejmuje swoim zakresem koszty dojazdów do placówek medycznych wynikłe wskutek zdarzenia wywołującego szkodę w postaci uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Niemniej jednak zważyć należy na funkcję kompensacyjną która winna pokrywać rzeczywistą szkodę materialną. Szkodą, zaś w tym zakresie jest realnie poniesiony koszt paliwa, którego nie wyraża niejako abstrakcyjna kwota określona na podstawie tzw. „kilometrówki”. Zastosowanie mnożnika poprzez zastosowanie ryczałtu jest nie wystarczające by wykazać wielkość rzeczywiście doznanej szkody. Określenie kosztów paliwa za okres 2017-2018 jest w istocie nader utrudnione z uwagi na wahania cen, które w minionym czasie w przerażającym tempie ulegały notorycznym zmianom. Zgodnie zaś z art. 322 k.p.c. jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe, nader utrudnione lub oczywiście niecelowe, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Z tego też względu, Sąd uznał, że zasadnym jest przyznanie połowy wyliczonych kosztów w oparciu o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.

Zgodnie z załączonymi fakturami, powódka korzystała z usług medycznych (...) w (...) razy, a mianowicie w dniach: 11 grudnia 2017 r., 3 stycznia 2017 r., 3 stycznia 2018 r., 24 lutego 2018 r., 20 stycznia 2018 r., 20 października 2018 r. Zatem przebyła łącznie 3660 km, co w przeliczeniu w oparciu o połowę stawki ryczałtu daje kwotę 1.529,51 zł (3660 x 0, (...)).

Zatem przyznano powódce odszkodowanie w łącznej kwocie 14.516,51zł, obejmujące: zakup ortezy - 300 zł, konsultacje ortopedyczne i rehabilitacyjne w Ł. w wysokości 1.120 zł, koszty dojazdu na te konsultacje - 1.529,51 zł, terapię manualną w kwocie 600 zł, turnus rehabilitacyjny w kwocie 9.917 zł oraz wizyty u lekarza dr B. w O. w kwocie 1.050 zł.

Z tych przyczyn na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w pkt I i III wyroku. O obowiązku zapłaty odsetek ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Termin spełnienia świadczenia wyznaczony powinien być

zgodnie z art. 455 k.c., a zatem niezwłocznie po wezwaniu do spełnienia świadczenia Podnieść należy, że powódka przed wszczęciem procesu wzywała pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia, następnie poinformowała pozwanego, że wezwanie zostało skierowane omyłkowo. Zatem pozwany winien spełnić świadczenie w terminie 3 tygodni od doręczenia pozwu. Roszczenie było bowiem sprecyzowane i dostatecznie umotywowane. Pozwany dysponował dostatecznie długim okresem, aby spełnić świadczenie. Pozew w niniejszej sprawie został doręczony w dniu 25 lutego 2019 r., a zatem od dnia 19 marca 2019 r. pozwany pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia i od tego dnia zasądzone ustawowe odsetki za opóźnienie.

Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, które mogą ujawnić się w przyszłości.

O możliwości tego rodzaju orzekania o charakterze ustalającym na podstawie art. 189 k.p.c., zwłaszcza w sprawach o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, pozytywnie wypowiedziała się judykatura (uchwała SN z dnia 17.04.1970 r., III PZP 34/69; wyrok SN z dnia 22.06.1978 r. IV CR 203/78, Lex nr 8110). Podkreślenia wymaga, że do ustalenia obowiązku wynagrodzenia szkód przyszłych nie jest konieczna pewność powstania dalszych szkód w przyszłości, lecz wystarcza samo stwierdzenie prawdopodobieństwa, że aktualny stan zdrowia powódki nie ujawnił jeszcze wszystkich skutków uszkodzenia ciała. W niniejszej sprawie uszkodzenia ciała powódki mają trwały i nieodwracalny charakter i istnieje takie prawdopodobieństwo, że aktualny stan zdrowia nie ujawnił jeszcze wszystkich skutków uszkodzenia ciała. W tym zakresie Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu chirurgii ogólnej, ortopedii i traumatologii z której wynika, że obecnie nie jest możliwym określenie stanu pacjentki w przyszłości, a więc skutków wypadku w przyszłości. Obecnie stan powódki jest określony jako stan po leczeniu operacyjnym (rekonstrukcyjnym), z drugiej strony jest to osoba młoda, zaś wszelkie zmiany zwyrodnieniowe ujawniają się z biegiem lat. (pkt II wyroku)

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., mając na względzie wynik procesu. Powódka utrzymała się z żądaniem zapłaty w 96,06 %, a pozwany odpowiednio w 3,94 %.

Powódka poniosła następujące koszty procesu w zakresie żądania zapłaty: 3.879 zł tytułem opłaty od pozwu, 1.294,75 zł tytułem wynagrodzenia biegłych, 5.400 zł wynagrodzenie pełnomocnika, 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa, łącznie 10.590,75 zł. Powódka utrzymała się z żądaniem w zakresie 96,06 % i należne jej koszty wynoszą 10.173,47 zł.

Pozwany zaś poniósł koszt wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 5.400 zł oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa. Pozwany wygrał proces w 3,94 % i jego należne koszty wynoszą 213,43 zł.

Poniesione przez powódkę koszty przewyższają obciążający ją udział, zatem zasądzeniu na jej rzecz podlegała różnica tj. kwota 9.960,04 zł (10.173,47 zł – 213,43 zł).

Ponadto powódka poniosła koszty procesu w kwocie 30 zł tytułem opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa – w zakresie żądania o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. Pozwany w tym zakresie przegrał sprawę.

Z tych przyczyn pozwany zobowiązany jest zapłacić na rzecz powódki łącznie kwotę 9.990,04 zł tytułem kosztów procesu.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Ze Skarbu Państwa pokryta została kwota 82,31 zł tytułem zwrotu utraconego zarobku świadka.

Mając na względzie wynik Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 79,07 (82,31 x 96,06 %), o czym Sąd orzekł jak w pkt. VI wyroku.

Sąd mając na względzie wiek powódki oraz charakter niniejszej sprawy, na zasadzie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powódki kosztami sądowymi, uznając, iż zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. (pkt V wyroku).

sędzia Ewa Oknińska